
[2021-89-RE](#)

Causa 2021-89-RE

(Worldwide Services, SA i d'altres c/ Principat d'Andorra)

Número de registre 554-2021. Recurs d'empara

Sentència del 17 de gener del 2022

BOPA núm. 11, del 26 de gener del 2022

En nom del Poble Andorrà;

El Tribunal Constitucional;

Atès l'escrit presentat i registrat al Tribunal Constitucional, el 5 de novembre del 2021, per la representació processal de la societat Worldwide Services, SA i dels Srs. Arturo Manuel Illueca Moreno, Maria Inés Tulipano Illueca i Karina Stella Díaz Portuguez, mitjançant el qual interposa un recurs d'empara contra la inactivitat de la Batllia i del Ministeri Fiscal en el marc de la causa Delictes Majors 00000001/2019, que derivaria en una presumpta vulneració del dret a un judici de durada raonable, reconegut a l'article 10 de la Constitució, i, atès que demana al Tribunal Constitucional que atorgui l'empara sol·licitada, que declari que els recurrents tenen dret a una indemnització a càrrec de l'Estat, que declari que el Ministeri Fiscal ha de vetllar pel respecte dels drets fonamentals, entre els quals es troba el dret a un judici de durada raonable, i, que correspon al Consell Superior de la Justícia corregir aquesta disfunció, en tant que òrgan de representació, de govern i d'administració de l'organització judicial, que vetlla per a la independència i el bon funcionament de la justícia;

Vista la Constitució, especialment els articles 10, 41.2, 98 c) i 102;

Vista la Llei qualificada del Tribunal Constitucional, especialment el títol IV, capítols primer i sisè;

Vist l'aute del Tribunal Constitucional del 22 de novembre del 2021 que va admetre a tràmit, sense efectes suspensius, aquesta causa;

Vist l'escrit d'al·legacions presentat i registrat al Tribunal Constitucional, el 13 de desembre del 2021, pel Ministeri Fiscal;

Vistes les conclusions formulades dintre de termini per la part recurrent i pel Ministeri Fiscal;

Escollat l'informe del magistrat ponent, Sr. Jean-Yves Caullet;

1. Antecedents processals davant les jurisdiccions ordinàries

1.1. El 17 de febrer del 2017, la Secció d'Instrucció Especialitzada 1 de la Batllia va dictar un aute mitjançant el qual ordenava el bloqueig i el control dels comptes dels recurrents.

1.2. El 31 de març del 2017, la representació processal dels recurrents va presentar un escrit davant la Secció esmentada de la Batllia en què demanava l'aixecament de la mesura cautelar i, entre altres arguments, posava en relleu un error contingut en l'informe efectuat pel Servei de Policia, reproduït en l'aute del 17 de febrer del 2017, sobre la titularitat d'un compte que se'ls hi atorga.

1.3. Després de diverses abstencions i recusacions dels batlles instructors successius encarregats de la causa, el darrer dels quals, el 21 de novembre del 2019, va informar les parts de la seva designació, atès que els recurrents no havien obtingut encara cap resposta, la seva representació processal va presentar sengles escrits d'insistiment primer, el 30 d'octubre del 2019, i després, el 29 de juny del 2021.

1.4. El 5 de novembre del 2021, la representació processal de la societat Worldwide Services, SA i dels Srs. Arturo Manuel Illueca Moreno, Maria Inés Tulipano Illueca i Karina Stella Díaz Portuguez va interposar un recurs d'empara contra la inactivitat de la Batllia i del Ministeri Fiscal en el marc de la causa Delictes Majors 00000001/2019, que derivaria en una presumpta vulneració del dret a un judici de durada raonable, reconegut a l'article 10 de la Constitució.

2. Argumentació jurídica

2.1. Argumentació dels recurrents

- Els recurrents exposen que la Batllia no només no els va informar directament del bloqueig i de l'embargament del seu únic compte, sinó que encara a dia d'avui no ha contestat el seu escrit del 31 de març del 2017.

- Relaten els successius canvis de batlles que han estat al càrrec d'aquesta causa i els diversos motius d'aquests canvis i posen en relleu que en un termini de 2 anys, 6 batlles han conegut de la causa, als quals aquesta part posava al corrent de la seva situació, sense, però, cap resultat.

- Manifesten que després d'haver presentat dos escrits d'insistiment, avui s'han escolat 4 anys i 7 mesos des de la data de presentació de la seva petició d'aixecament de l'embargament, sense haver rebut una resposta de la Batllia i sense que el Ministeri Fiscal hagi informat al respecte.

- Precisen que no demanen la resolució de tota la causa, sinó tan sols l'aixecament de la mesura de bloqueig i d'embargament preventiu sobre el seu únic compte, fet que els causa un greu perjudici.

- Per aquest motiu, consideren que no es pot argüir ni la complexitat de la causa ni el nombre de parts per justificar el retard denunciat.

- Per acabar, demanen al Tribunal Constitucional que atorgui l'empara sol·licitada, que declari que

tenen dret a una indemnització a càrrec de l'Estat, que declari que el Ministeri Fiscal ha de vetllar pel respecte dels drets fonamentals, entre els quals es troba el dret a un judici de durada raonable, i que correspon al Consell Superior de la Justícia corregir aquesta disfunció, en tant que òrgan de representació, de govern i d'administració de l'organització judicial, que vetlla per a la independència i el bon funcionament de la justícia.

2.2. Argumentació del Ministeri Fiscal

- En primer lloc, el Ministeri Fiscal considera, d'una banda, que la causa és complexa, ja que cal decidir sobre l'eventual aixecament d'unes mesures cautelars examinant no només la causa respecte a una persona concreta, sinó en la seva globalitat, perquè l'entramat financer i societari presenta múltiples connexions; però, d'altra banda, manifesta que el termini escolat sense cap resolució sobre la qüestió de les mesures cautelars no és raonable.
- Recorda les mancances estructurals i de mitjans processals, humans i materials, així com la recent situació de pandèmia global, no imputable a l'Administració de Justícia, com a causa de l'estat de tramitació d'aquest procediment.
- Pel que fa a les peticions concretes de la part recurrent, el Ministeri Fiscal recorda que l'únic objecte d'un recurs d'empara és el de verificar si s'han vulnerat o no drets constitucionals i no correspon al Tribunal Constitucional discernir les funcions atribuïdes a un òrgan constitucional concret, ni tampoc declarar que el Consell Superior de la Justícia ha de corregir certes disfuncions, que tot sigui dit, ja fa temps que el Ministeri Fiscal i el Tribunal Constitucional destaquen.
- Per acabar, el Ministeri Fiscal manifesta que no s'oposa a l'estimació d'aquest recurs d'empara en relació amb la vulneració del dret a un judici de durada raonable.

3. Fonaments jurídics del Tribunal Constitucional

3.1. El dret a un procés de durada raonable deriva del dret a un procés degut establert a l'article 10 de la Constitució.

3.2. Els criteris que permeten determinar l'existència o no d'una dilació indeguda en el marc d'un procediment judicial que es desenvolupa davant les jurisdiccions ordinàries són: la complexitat de l'assumpte, i com a corol·lari d'aquest punt la naturalesa de la causa i la durada mitjana del desenvolupament del procediment en afers similars, l'actitud dels tribunals i la de les parts.

3.3. Aquests criteris han estat recordats en nombroses ocasions per aquest Tribunal (veg. per ex. la sentència del 14 de març del 2001, recaiguda en la causa 2000-17-RE, del 10 d'octubre del 2016, recaiguda en la causa 2016-8-RE, de l'11 de juliol del 2019, recaiguda en la causa 2019-21-RE, la del 17 de febrer del 2020, recaiguda en la causa 2019-70-RE, la del 19 de maig de 2020, recaiguda en la causa 2020-34-RE, les sentències del 17 de febrer del 2021, recaigudes en les causes 2020-74-RE, 2020-80-RE i 2020-81-RE, la sentència del 15 de març del 2021, recaiguda en la causa 2020-87-RE, o més recentment, les sentències del 20 de desembre del 2021, recaigudes en les causes 2021-71-RE, 2021-72-RE, 2021-75-RE i 2021-76-RE); criteris que, d'altra banda, són coincidents amb aquells exposats pel Tribunal Europeu dels Drets Humans.

3.4. D'aquesta causa es desprèn que, mitjançant un escrit del 31 de març del 2017, la part recurrent va demanar l'aixecament del bloqueig i del control del seu compte acordat el 17 de febrer del 2017; que aquesta petició no ha estat resposta malgrat els nombrosos insistiments efectuats oralment als batlles successius que han conegut l'examen de la causa, i formalitzats per escrits del 30 d'octubre del 2020 i del 29 de juny del 2021; i, que tampoc s'havia obtingut resposta en el moment de la presentació d'aquest recurs d'empara, és a dir, més de 4 anys després de la seva primera petició.

3.5. La manca de resposta adduïda no pot ser imputada a la part recurrent, la qual ha recordat de manera regular al batlle instructor que l'havia de resoldre.

3.6. La complexitat de la causa en el seu conjunt, així com el nombre de parts, tampoc poden justificar el termini ni l'absència de la resposta respecte d'una petició que només es refereix a una part imputada, a una sola mesura cautelar i a un sol compte bancari.

3.7. El Ministeri Fiscal arriba a la mateixa conclusió, considerant que, malgrat la complexitat del conjunt de la causa, els criteris establerts per la jurisprudència constitucional per apreciar el caràcter irraonable de la dilació impugnada estan reunits en aquest cas. El Ministeri Fiscal recorda igualment que, en el marc del recurs d'empara, no correspon al Tribunal Constitucional pronunciar-se respecte de les causes i de les responsabilitats de les eventuais dificultats estructurals que han tingut com a conseqüència la situació en què es troba la part recurrent i conclou que les al·legacions sobre aquest apartat del recurs d'empara no poden ser admeses.

3.8. Per tant, el Tribunal Constitucional acorda atorgar l'empara sol·licitada per la vulneració del dret a un judici de durada raonable, reconegut a l'article 10 de la Constitució, i declara que la Secció d'Instrucció Especialitzada 1 de la Batllia s'ha de pronunciar sobre la petició de la part recurrent amb la major brevetat possible i que la part recurrent té dret a ser indemnitzada pel retard indegut constatat.

Decisió:

En atenció a tot això que s'ha exposat, el Tribunal Constitucional, per l'autoritat que li confereix la Constitució del Principat d'Andorra,

Ha decidit:

1. Estimar el recurs d'empara interposat per la representació processal de la societat Worldwide Services, SA i dels Srs. Arturo Manuel Illueca Moreno, Maria Inés Tulipano Illueca i Karina Stella Díaz Portuguez.

2. Declarar que s'ha vulnerat el seu dret fonamental a un judici de durada raonable, reconegut a l'article 10 de la Constitució.

3. Declarar que la Secció d'Instrucció Especialitzada 1 de la Batllia s'ha de pronunciar sobre la petició de la part recurrent amb la major brevetat possible.

4. Declarar que la part recurrent té dret a ser indemnitzada pels perjudicis soferts.

5. Publicar aquesta sentència, d'acord amb allò que disposa l'article 5 de la Llei qualificada del Tribunal Constitucional, al *Butlletí Oficial del Principat d'Andorra*.

I així, per aquesta sentència nostra, que ha de ser notificada a la representació processal dels recurrents, al president de la Batllia i al Ministeri Fiscal ho pronunciem, manem i signem a Andorra la Vella, el 17 de gener del 2022.

Josep-D. Guàrdia Canela Jean-Yves Caullet
President Vicepresident

Joan Manel Abril Campoy Dominique Rousseau
Magistrat Magistrat